

Implementering van de Europese Kaderrichtlijn Water in het Waals Gewest

SAMENVATTING

De Europese Kaderrichtlijn Water van 23 oktober 2000 (KRW) beoogt een ecologisch, chemisch en kwantitatief 'goede toestand' te bereiken van al het grond- en oppervlaktewater van de gemeenschap. In principe moest die doelstelling worden bereikt tegen 2015, maar ze kan worden uitgesteld tot 2021 of 2027 indien de gevraagde uitzondering wordt gerechtvaardigd door technische, economische of natuurlijke redenen. De richtlijn stimuleert tot een geïntegreerd beheer van het beleid binnen de verschillende sectoren (landbouw, industrie enz.) die een impact kunnen hebben op de waterkwaliteit. Ze bepaalt het kader voor het beheer en de bescherming van water op basis van de stroomgebieden, niet op basis van de grenzen. De lidstaten en de bevoegde overheidsentiteiten moeten deze aanpak implementeren in stroomgebiedbeheerplannen (SGBP) en maatregelenprogramma's. Het Waals Gewest telt vier stroomgebieden op zijn grondgebied: Schelde, Maas, Rijn en Seine.

De audit door het Rekenhof betreft vier specifieke aspecten¹ van de implementering van de KRW door het Waals Gewest:

1. de implementering van het beleid van de Europese Unie inzake water ;
2. de goedkeuring van een transversale strategie voor het beheer van de waterkwaliteit ;
3. de financiering van de maatregelenprogramma's bedoeld om de milieudoelstellingen te bereiken ;
4. de evaluatie van de uitvoering van de doelstellingen om een 'goede toestand' van de waterlichamen te bereiken.

Het beheer van de kwaliteit van de waterlichamen in het Waals Gewest is de afgelopen vijftien jaar verbeterd. Geleidelijk werd gepland de kwaliteitsdoelstellingen na te streven die steunen op wetenschappelijke en economische analyses en er ontstonden programma's voor toezicht op de toestand van de waterlichamen.

Het Rekenhof stelt evenwel vier belangrijke tekortkomingen vast wat betreft de implementering van de KRW door het Waals Gewest.

1. De meeste in de richtlijn opgenomen verplichtingen werden laattijdig omgezet en geïmplementeerd, bijvoorbeeld het principe betreffende de recuperatie van de kosten. Doordat de beheerplannen 2009-2015 pas in juni 2013 werden goedgekeurd, bleven slechts 18

¹ Deze audit betreft voornamelijk de SGBP₁, goedgekeurd door de Waalse regering op 27 juni 2013, alsook, bijkomend, de SGBP₂, goedgekeurd op 23 april 2016.

maanden over om de maatregelen te implementeren waarvan de uitvoering had moeten worden gespreid over een periode van 6 jaar.

2. De in de SGBP opgenomen maatregelenprogramma's voldoen niet aan de transversaliteitsdoelstelling uit de kaderrichtlijn. Daarenboven wordt de aansturing ervan niet gecoördineerd door één enkele instantie, wat een van de oorzaken is van de vastgestelde vertragingen. Er is geen gecentraliseerde opvolging die de zekerheid verschaft dat de geplande maatregelen daadwerkelijk zullen worden geïmplementeerd.
3. De financiering van de maatregelenprogramma's is slechts gedeeltelijk gewaarborgd om de volgende redenen: de raming van de ontvangsten en de uitgaven is weinig betrouwbaar; sommige financieringsbronnen kunnen moeilijk worden geïdentificeerd; de fiscale hervorming werd laattijdig goedgekeurd; de begrotingskeuzes, waaronder de beperkte bestemming van de ontvangsten van het fonds voor milieubescherming ten bate van de implementering van de KRW, hebben de beschikbare middelen beperkt.
4. Sommige maatregelen van de SGBP 1 en 2, in het bijzonder wat landbouw betreft, ontbreekt het aan ambitie bij de bepaling van het niveau van de doelstellingen, alsook aan relevantie bij de ontwikkeling ervan.

De doelstelling betreffende de goede toestand van de (oppervlakte- en grond-)waterlichamen die zich op het grondgebied van het Waals Gewest bevinden, zal waarschijnlijk niet worden gehaald tegen 2027. De minister belast met Milieu onderschrijft die vaststelling en voegt toe dat de meeste landen van de Europese Unie worden geconfronteerd met dat probleem.

Om ervoor te zorgen dat de KRW doeltreffender wordt geïmplementeerd in het Waals Gewest, formuleert het Rekenhof een reeks aanbevelingen, waarvan er vier erg belangrijk zijn, namelijk:

- het principe betreffende de recuperatie van de kosten implementeren door de verschillende fiscale reglementeringen en bepalingen goed te keuren, zodat elke economische sector (gezinnen, industrie, landbouw) er op gepaste wijze aan bijdraagt (toepassing van het principe dat 'de vervuiler betaalt');
- de SGBP veel ambitieuzer maken, in het bijzonder wat de landbouw betreft, door de maatregelen meer op de belangrijkste waterlichamen te richten;
- de juiste financiële bijdrage van elke sector optimaal bestemmen, alsook de begrotingsontvangsten, meer bepaald door een prioritair gebruik van de ontvangsten van het fonds voor milieubescherming;
- via één enkele aansturing het geheel aan actoren belast met de uitwerking van de SGBP coördineren en zich ervan vergewissen dat de SGBP correct worden geïmplementeerd door de voortgang van de maatregelen, de benutting van de middelen en de uitvoering van de vastgelegde doelstellingen op te volgen.